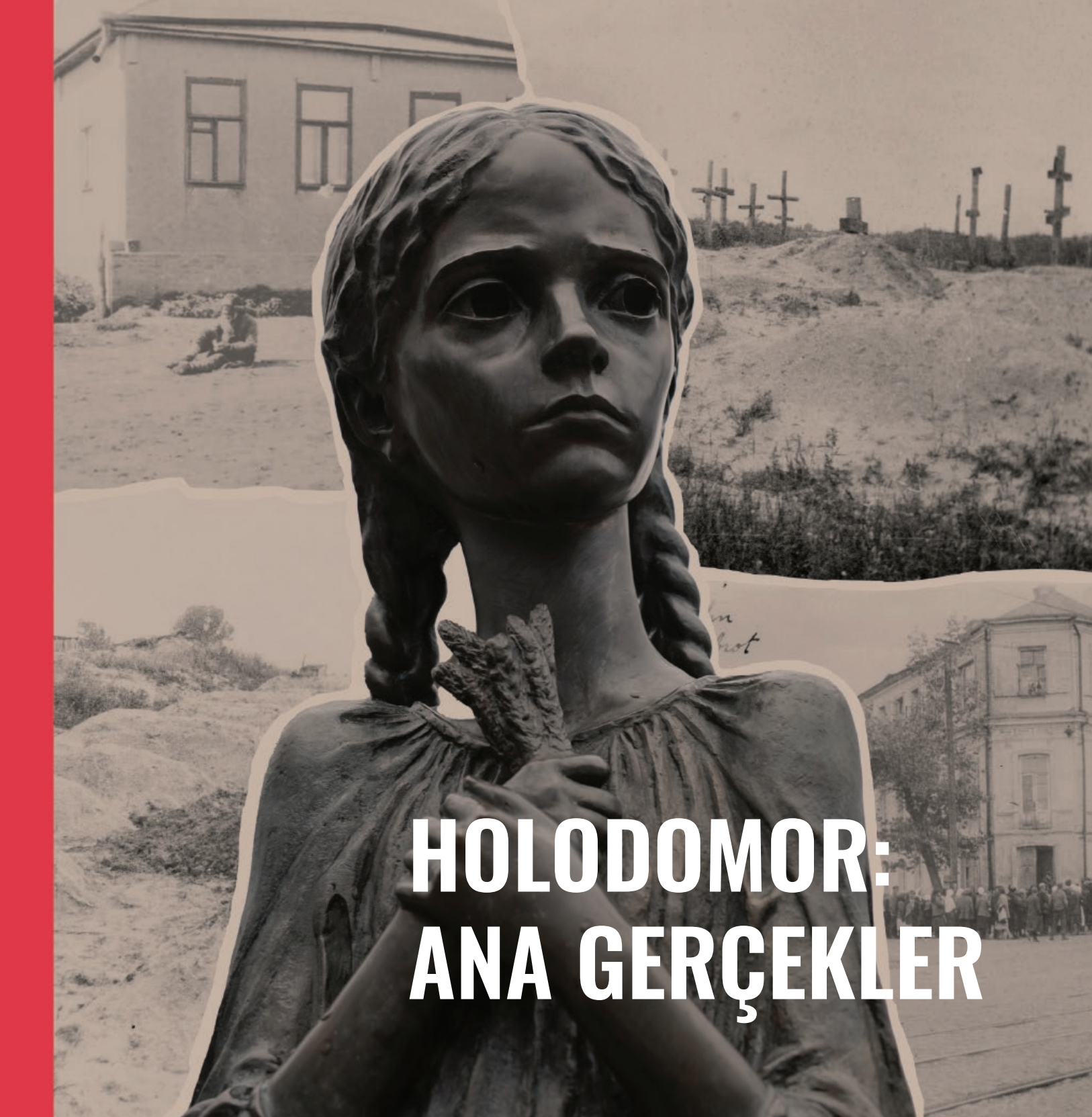

HOLODOMOR: ANA GERÇEKLER

HOLODOMOR NEDİR?

Holodomor, bileşenlerinden biri Ukrayna’da ve Ukrayna nüfusunun ağırlıklı olarak yaşadığı Kuzey Kafkasya’nın bu bölgelerinde 1932–1933 insan yapımı kıtlık olan Ukrayna halkının soykırımıdır. Moskova komünist rejimi tarafından Ukraynalıların halk imhası, ulusal öz bilincin yok edilmesi ve ayrı bir Ukrayna ulusunun varlığının temellerinin ortadan kasten amacıyla düzenlendi. Holodomor’un Kremlin’in kasıtlı bir politikası olarak nihai hedefi, Ukrayna’yı nihayet SSCB’nin kurucu bir parçası olarak pekiştirme ve Ukraynalıları “tek bir Sovyet halkı” oluşturma kisvesi altında dönüştürme (Ruslaştırma) arzusuydu. Yetkililer, Moskova’nın isteklerinin aksine, 1920’lerin “Ukraynalılaşması” sırasında güçlenen Ukraynalıların kendi ayrı kimliklerini ve bilinçlerini korumalarının, Ukrayna’nın bağımsızlığının yeniden kazanılması ve Ukrayna’nın Birlik’ten ayrılması için potansiyel fırsatlar bıraktığını fark ettiler. Holodomor’un, bu senaryo

altında olayların gelişmesine dair en ufak bir olasılığı dahi ortadan kaldırması gerekiyordu.

Kelimenin tam anlamıyla Holodomor terimi; kıtlık nedeniyle kasıtlı, yavaş öldürme(açlık) anlamına gelir. 1960’larda ve 1980’lerde bu kelime, Ukrayna diasporasının yayınlarında yayıldı. Ukrayna’nın bağımsızlığının ilanından sonra 1990’ların başında yaygın bir kullanım kazandı. Terimin hukuki anlamı, 28 Kasım 2006 tarihli “Ukrayna’da 1932–1933 Holodomoru Üzerine” Ukrayna Yasası ile belirlendi.

UKRAYNA’NIN SOVYET İŞGALI

Ekim 1917’de Rusya’da iktidar, komünizm ideolojisini savunan Vladimir Lenin liderliğindeki solcu radikaller olan Bolşevikler tarafından ele geçirildi. Özel mülkiyeti ortadan kaldırmayı, zengin sosyal tabakaları ortadan kaldırmayı, eski Rus İmparatorluğu topraklarında bir diktatörlük kurmayı ve daha sonra işgal altındaki toprakların kaynaklarına dayanarak dünya çapında iktidarı ele geçirmeyi amaçladılar. Kremlin’in nüfuzunu Orta ve Doğu Avrupa ülkelerine Ukrayna toprakları üzerinden yaymayı düşündüler.

Zaten Aralık 1917’de komünist rejim, çarlığın çöküşünden sonra Ukraynalılar tarafından oluşturulan Ukrayna Halk Cumhuriyeti’ne (UHC) karşı bir saldırı-ganlık başlattı. Rus Bolşevikleri, saldırgan eylemlerini gizlemek için Ukrayna Komünist Partisi’ni (Bolşevikler) (KP(b)U) kurdular ve ardından onun adına kukla Ukrayna Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti’ni (Ukrayna SSC) ilan ettiler. Bu devlet sahteydi ve resmi liderleri Moskova tarafından atandı. Ukrayna silahlı kuvvetleri ve partizan oluşumları işgalcilere Kasım 1921’e kadar direndi. Ancak güçler eşit değildi ve Rus komünistleri Ukrayna’nın çoğunu işgal etmeyi başardılar. Aralık 1922’de kukla Ukrayna SSC, SSCB’ye dahil edildi.

UHC’ye karşı mücadelede, Rus Bolşevikleri sivil nüfusa karşı yaygın olarak şiddet kullandılar. 1917–1921’te on binlerce insan, komünist saldırganlığın kurbanı oldu.

↻ Kyiv'deki Kızıl Muhafız birimleri.
Şubat 1918.

(Krutsyk R. Halk Savaşı,
1917–1932: sergi rehberi).

↻ Ukrayna Geçici İşçi ve Köylü
Hükümeti üyeleri, Harkiv. 1919.

Ukrayna köylerinde yiyecek toplamak için seferber olan bir grup işçi. 24 Eylül 1920.

Merkezi Devlet Görsel-İşitsel ve Elektronik Arşivi.

KITLIK 1921–1923

1921 yazında, Ukrayna'nın güneyini ve doğusunu etkileyen bir kuraklık ekili arazinin %26'sının yanmasına neden oldu. Ukrayna'da toplanan ekmeğin güney illerini desteklemek için yeniden dağıtılması kıtlığı durdurabilirdi ancak Moskova farklı davrandı. Moskova, Petrograd ve diğer Rus şehirlerine tahıl sağlamak için Bolşevikler, Ukraynalılar tarafından toplanan hasadı ihraç etmeye başladı. Acil gıda talep eden müfrezelerin faaliyetleri, rehine rejiminin kullanımı, köylerin etrafındaki barikatlar, ordu birlikleri, devrimci mahkemelerin cezalandırıcı ve baskıcı önlemleri ve ulusal kurtuluş hareketinin

bastırılması, Moskova'nın Ukrayna topraklarına yönelik kasıtlı sömürgeleştirme politikasının tartışılmaz kanıtlarıdır.

Rus Bolşevikler; Zaporijya ve Donetsk eyaletlerinde bir bütün olarak ve Mikolayiv, Katerinoslav, Odesa ve Poltava eyaletlerinin bazı bölgelerinde kıtlık gerçeğini ancak 1922'nin başlarında kabul ettiler. Bu arada, Ocak-Şubat 1922'de, fakir illerin nüfusunun %12'si aç kaldı, ardından mayıs ayında %40'ı.

OCAK-ŞUBAT 1922'DE, FAKIR ILLERİN
NÜFUSUNUN %12'Sİ AÇ KALDI,
ARDINDAN MAYIS AYINDA %40'I.

Açlıktan ölenlerin cesetlerinin bulunduğu araba, mezar yerine, Herson'a gidiyor. 1921–1922. Fotoğraf: Gavriil Rapoport. Herson Bölgesel Yerel Kültür Müzesi.

↗ Evsiz çocuk. Nikopol, Katerinoslav eyaleti. 1921–1922. Merkezi Devlet Görsel-İşitsel ve Elektronik Arşivi.

↗ Açlıktan ölmek üzere olan bir köylü ailesi, Mıkolayiv volost, Mıkolayiv eyaleti. 1921. Merkezi Devlet Görsel-İşitsel ve Elektronik Arşivi.

Temmuz 1922’de, 2.Uluslararası Rusya’daki Açlığa Yardım Örgütleri ve Komiteleri Kongresi’nde, Ukrayna delegasyonu yaklaşık 10 milyon Ukrayna sakininin acil yardıma ihtiyacı olduğunu bildirdi. Açlıktan ölenlerin %40’ından fazlası çocuktu. Ancak o dönemde Ukrayna’ya yapılan devlet yardımlarının toplam hacmi ihtiyacın %7,5’ini geçmedi.

Bolşevikler, Ukrayna’daki kıtlık konusunda sessiz kaldılar; bunun yerine Volga Bölgesi nüfusuna yardım etme ihtiyacını vurguladılar. Bu amaçla, daha 20 Ağustos

1921’de Amerikan Yardım İdaresi (AYI) çalışanları bu bölgeye davet edildi. Temsilcilerinin Ukrayna’ya girmesine ancak 1922’de, Ukrayna’daki kıtlıkla ilgili bilgi ablukasının kaldırılmasının ardından izin verildi.

Kıtlığın, cezai işlemlerden daha etkili olduğu ortaya çıktı. Bolşevik yetkililer bunu direnişi bastırmak için kullandılar çünkü aç Ukraynalılar artık ulusal kurtuluş partizan hareketinin katılımcılarına yardım etme fırsatına sahip değildi.

TARTIŞMALI “UKRAYNALAŞTIRMA”

Komünistlerin acımasız eylemleri halk arasında memnuniyetsizliğe neden oldu. Halkın güvenini kazanmak için 1923'te Bolşevikler bir “Ukraynalaştırma” politikası başlattılar. Ek görevi, komünizmin ulusal tabanını güçlendirmektir; çünkü 1922'de Ukraynalılar tüm KP(b)U üyelerinin yalnızca %23,3'ünü ve liderliğin %16'sından azını oluşturuyordu.

“Ukraynalaştırma”, Ukrayna dilinin kamusal alanda kullanım kapsamının genişletilmesi anlamına geliyordu. Bu dönemde yaşayan birçok Ukraynalı sanatçı, Avrupa mirasını ve ulusal özgünlüğü bütünleştirerek birinci sınıf bir kültür yaratmaya karar verdi. Oleksandr Arhipenko, Kazımır Maleviç, Oleksandra Ekster (Grigoroviç), Dziga Vertov ve diğerleri dünya çapında tanınırlık kazandı.

Ukrayna kültürünün, özellikle de halk unsurlarının (popüler edebiyat, basın, tiyatro, sinema) hızlı gelişimi, Bolşevikler için Ukraynalılaştırmanın beklenmedik bir yan ürünü haline geldi. Josef Stalin durumun tehlikeli

hale geldiğini fark etti; çünkü sahte Ukrayna yarı devleti, gerçek bir içerikle doldurulabilirdi.

Bu nedenle Kremlin, önleyici baskıya başvurdu. 1930'da Harkiv'de, Ukrayna'yı SSCB'den ayırmak ve bağımsız hale getirmek niyetinde olmakla suçlanan kurgusal Ukrayna Kurtuluş Birliği üyelerine karşı halka açık bir duruşma yapıldı. Bu sürecin, devleti yeniden kurma umutlarını besleyen Ukraynalılara bir uyarı görevi görmesi gerekiyordu.

1930'lar boyunca Ukraynalı eğitimci, bilim ve kültür insanından yaklaşık 30 bin kişi Kuzey Rusya'daki toplama kamplarına sürgün edildi; Ukrayna'nın entelektüel potansiyeli yok edildi.

↑ Ukrayna'nın Kurtuluşu için Birlik'in duruşmasında sanıklar. 1930. *Merkezi Devlet Görsel-İşitsel ve Elektronik Arşivi.*

← Ukrayna'nın Kurtuluşu için Birlik davasında sanıkların karikatürü. “Çervoniy Perets” Dergi 1930, No4.

➤ Metropolit Vasıl (Lıpkivskiy).
Ukrayna Kamu Kuruluşları Merkezi
Devlet Arşivleri.

UOOK’NIN İMHASI

Komünist ideolojinin yayılması, saldırgan ateist propaganda ile yakından bağlantılıydı. Dini, hayatın her alanından çıkarmak isteyen Bolşevikler, “kült temsilcilerine” zulmetti. Din adamları ve keşişlerden oluşan en az 1.500 kişi,

Bolşeviklerin elinde 1918–1919 “Kızıl Tërör”ünün kurbanı oldular. Aynı zamanda birçok kilise yayını ve manevi eğitim kurumu kapatıldı. Ek olarak, çok sayıda manastır tasfiye edildi ve kilise kardeşliklerinin faaliyetleri yasaklandı. 1931’de komünistler Ukrayna’daki köy kiliselerinin %80’ini kapatmıştı. Kırsal alanlarda genellikle tapınakları depolara dönüştürdüler. Şehirlerde sık sık onları yok ettiler. 1920’ler ve 1930’lar boyunca, 12. yüzyılın mimari anıtları olan Aziz Michael Altın Kubbeli Katedrali ve Üç Aziz Kilisesi de dahil olmak üzere, yalnızca Kiev’de 49 Hristiyan tapınağı yıkıldı.

Bu sürecin bir bileşeni de Metropolit Vasıl (Lıpkivskiy) başkanlığındaki Ukrayna Otosefal Ortodoks Kilisesi’nin (UOOK) yıkılmasıydı. Bu kilisenin faaliyeti 1917–1921’de devletin kurulmasıyla bağlantılıydı. Bolşevik işgali koşullarında, Ukrayna kilisesi, Ukraynalıların ulusal bilincinin oluşumuna katkıda bulunabilecek bir faktör olan ulusal yaşamın merkezi haline geldi. Ancak tüm bunlar; din adamlarına yönelik baskılar, kiliselerin yıkılması veya kapatılması nedeniyle aniden sona erdi. Komünistler, ajanlarını kullanarak UOOK’te bir bölünmeye neden oldular. Ocak 1930’da kilise hiyerarşilerinin bir kısmı “kendi kendini” tasfiye ettiğini ilan etti. 27 Kasım 1937’de Metropolit Vasıl (Lıpkivskiy) Kiev’deki Lukyaniv hapishanesinde vuruldu. Mezar yeri henüz belirlenememiştir.

➤ UOOK Piskoposluğu. 1921–1926.
Ukrayna Kamu Kuruluşları Merkezi
Devlet Arşivleri..

Ukraynalı bir aile, Donetsk bölgesindeki Udaçne köyündeki kendi evlerinden tahliye ediliyor. 1930'lu yıllar.

Fotoğraf: Marko Zalizniak.

Merkezi Devlet Görsel-İşitsel ve Elektronik Arşivi.

← Dekulakizasyon sırasında bir çiftçiden bir ahır ele geçirildi. Donetsk bölgesi. 1930.

Fotoğraf: Marko Zalizniak.

Merkezi Devlet Görsel-İşitsel

ve Elektronik Arşivi.

DEKULAKIZASYON

Komünist rejimin iç politikasının temel unsuru, özgür bir köylü çiftçinin devlet sisteminde bir dişliye dönüştürülmesiydi. Yetkililer köylüleri yapay olarak “fakir”, “orta” ve “kulaklar” olarak böldüler ve ilk ikisinin üçüncüye karşı çatışmasını teşvik ettiler.

Aralık 1929’da Sovyet yetkilileri, “kulakları bir sınıf olarak tasfiye etme” niyetlerini ilan ettiler. “Kulaklar”, Stalin liderliğindeki rejimin tüm gücüyle kurmaya çalıştığı iddia edilen “mutlu bir yaşam” inşa etme yolundaki tüm sorunların suçlusu olarak ilan edildi. Bazen bu etiketi yalnızca siyasi görüşleri veya yerel aktivistlerden hoşlanmamaları nedeniyle alan sözde “kulaklar”ın cezası, yerleşim yerinin dışına, verimsiz topraklara veya SSCB’nin kuzeyine tahliye edilmek oldu. Mülklerine el konuldu ve mülkleri kolektif çiftliklere veya kırsal kesimdeki yoksullara verildi.

Dekulakizasyon, gizli servis Birleşik Devlet Siyasi İdaresi’nin (BDSİ) kilit bir rol oynadığı gerçek bir paramiliter operasyon boyutunu aldı. Sadece 18 Şubat’tan 10 Mart 1930’a kadar 19.531 aile -92.970 kişi- SSCB’nin uzak bölgelerine sürüldü. Toplamda, 1930–1931 yılları arasında yetkililer, sahipleri aileleriyle birlikte Ukrayna’dan sınır dışı edilen 63.720 köylü çiftliğini yok etti. Birçoğu insanlık dışı koşullar nedeniyle yolda ya da yaşamının ilk yıllarında yeni yerlerde öldü.

UKRAYNALILARI EKONOMİK
BAĞIMSIZLIKTAN MAHRUM
BIRAKMANIN YIKICI SÜRECİ, TOPRAĞIN,
HAYVANCILIĞIN VE TARIMSAL MÜLKİYETİN
TOPLUMSALLAŞTIRILMASI OLAN
KOLEKTİVİZASYONLA TAMAMLANDI.

“Yoksul Köylüler Komitesi’nin
10. yıldönümü” kolektif çiftliğinin tahıl
vagonu, Odesa ürün toplama alanı
istasyonunda. 1930.

*Merkezi Devlet Görsel-İşitsel
ve Elektronik Arşivi.*

KOLEKTIVİZASYON

Ukraynalıları ekonomik bağımsızlıktan mahrum bırakmanın yıkıcı süreci, toprağın, hayvancılığın ve tarımsal mülkiyetin toplumsallaştırılması olan kolektivizasyonla tamamlandı. Başlangıçta bu süreç gönüllüydü ancak 1929'un sonunda sözde “tam kolektivizasyon” başladı ve kollektif çiftliklere katılmak zorunlu hale geldi.

Kollektif çiftlikler teorik olarak çiftçilere ait olsa da devlete belli bir miktar tarım ürünü sağlamak zorundaydılar. Ancak bu normların yerine getirilmesinden sonra, kollektif çiftlik yönetimi, hasattan kalan mahsulü kollektif çiftlik işçileri arasında dağıtabilirdi. Bu şekilde devlet, sürekli ucuz ekmek temini için bir kanal buldu ve aynı zamanda çiftçileri rejimin tam kontrolü altında kanunsuz kölelere dönüştürdü.

1920'lerin sonuna kadar, Ukrayna'da gelişmiş bir işbirliği sistemi olduğu belirtilmelidir. Tarım ürünlerinin üretimini ve satışını basitleştirmek için oluşturulan gönüllü dernekler, köy kooperatifleri toprağın ve üretim araçlarının özel mülkiyetini elinde tuttu. Bu nedenle bu dernekler, tüm mülkiyetin ortak olduğu Sovyet yetkilileri tarafından dayatılan kollektif çiftliklerin aksine, Ukraynalılar tarafından kabul edilebilirdi.

📍 Kyiv bölgesi, Berezan ilçesi, kollektif çiftliğe fayda sağlamak için tarımsal ekipmanların kamulaştırılması. 1928.

Merkezi Devlet Görsel-İşitsel ve Elektronik Arşivi.

📍 Luhansk bölgesi, Svativsky bölgesi, Kruhle köyü “Velıkıy Perelom” kollektif çiftliğinde genel toplantılar. Aralık 1931.

Merkezi Devlet Görsel-İşitsel ve Elektronik Arşivi.

← Tutuklanan isyancılar, Makartetine köyü, Luhansk bölgesi. 1930.
Ukrayna Güvenlik Servisi Sektörel Devlet Arşivi.

SSCB POLİTİKASINA DİRENİŞ

Ukraynalı çiftçilerin halk protestoları, zorla kolektifleştirme ve dekulakizasyona bir tepki haline geldi. Resmi verilere göre, 1930 yılı boyunca Ukrayna'da 4.098 çiftçi gösterisi gerçekleşti. Bu, o yıl tüm SSCB'de hükümet karşıtı gösterilerin neredeyse yarısıydı.

Direniş; insanları açıkça soyan, evlerinden tahliye eden ve kiliseyi tahrip eden yetkililerin eylemlerinin adaletsizliği nedenine dayanıyordu. Sinirli çiftçiler, kolektivizasyon ve dekulakizasyona katılan aktivistleri öldürdü, köy idaresini tasfiye etti ve hapishanelerde bulunan tutukluları serbest bıraktı.

Silahlı mücadeleye ek olarak, anti-Sovyet hareketin üyeleri, rejime direnme ve adalet arama çağrılarını içeren broşürler dağıttı.

Ukrayna direnişinin ölçeği ve coğrafyası rejim için tehdit edici hale geldi. Ukrayna SSC Devlet Siyasi Müdürlüğü (DSM) Başkanı V. Balitskiy, ayaklanmaların bastırılmasını şahsen yönetti ve ayrıca Ukrayna'daki durum hakkında sürekli olarak Josef Stalin'e rapor verdi.

→ Ukrayna SSC'nin DSM'nün tarafından Sovyet karşıtı örgüt "Özgür Kazaklar"dan ele geçirilen silahların fotoğrafı; Ivan Motloh'un evinde sakladığı. 1932.

Ukrayna Güvenlik Servisi Sektörel Devlet Arşivi.

Donetsk bölgesi, Grişin ilçesine bağlı köylerden birinde bir çiftçinin bahçesinde ekmek aramak. 1930'ların başı.

Fotoğraf: Marko Zalizniak.

Merkezi Devlet Görsel-İşitsel ve Elektronik Arşivi.

← Josef Stalin. 29 Nisan 1932.
James Abbe / Associated Press.

HOLODOMOR'UN ORGANİZASYONU

Komünist rejim, halkın direnişinin potansiyel tehlikesini fark ederek radikal önlemlere başvurdu.

1932–1933 yılları arasında Ukraynalı çiftçiler yetiştirdikleri ekmeğin neredeyse tamamından mahrum kaldılar. Ukrayna'nın bazı bölgelerinde hasat edilen tahılın %80'i çiftçilerden alındı. Ukrayna için oluşturulan tahıl tedarik planları ekonomik olarak gerçekçi değildi ve yerine getirilmemesi nedeniyle verilen para cezaları, Ukraynalıların et, patates ve sebzelerine el konulmasıyla sonuçlandı. Yetkililer bahçede arama yaptı ve mutfakta hazırlanmış olan yiyecekler de dahil olmak üzere çiftçilerden tüm yiyecekleri aldı. Değirmen taşları ve öğütücüler gibi tahıl öğütmek için kullanılan aletlere bile el koydular. Aramalara genellikle fiziksel şiddet eşlik etti.

Aç insanlar, hasattan sonra orada kalan tahıl başakları veya diğer ürünler için tarlaları aradılar. Ancak, 7 Ağustos

1932'de, "5 Başak Tahıl Yasası" olarak bilinen kötü şöhretli hükümet kararı yayımlandı. Buna göre, kolektif çiftliklerin mülkiyeti devlet mülkiyeti olarak kabul edildi. Sonuç olarak, bir kolektif çiftlik tarlasından birkaç başak tahıl koparmak bile "devlet malının çalınması" olarak kabul edildi. Mülke el konularak bunu yapanlar on yıl boyunca hapis veya idam cezası ile cezalandırıldı.

Josef Stalin, Holodomor'un ana ideoloğu ve organizatörü oldu. SSCB hükümetinin başkanı Vyaçeslav Molotov, Tüm Birlik Komünist Partisi (Bolşevikler) Merkez Komitesi Sekreteri Lazar Kaganoviç, Ukrayna SSC Pavlo Postişev, Stanislav Kosior, Vlas Çybar, Mendel Hatayeviç parti ve devlet aygıtının liderleri soykırım planlarının pratik olarak uygulanmasında yer aldılar.

➤ Bir grup Ukraynalı köylü, kurtuluş arayışı içinde Harkiv Bölgesi'ne gider. 1933.

Fotoğraf: Alexander Wienerberger.
Samara Pearce'in özel arşivi.

HAYATTA KALMA

Aç Ukraynalıların büyük çoğunluğu yapay açlığa karşı pasif direniş biçimlerine başvurdu. İnsanların temel amacı, hayat kurtarabilecek veya ek yiyecek elde edebilecek yiyeceklere el konulmasını önlemektir. Bu durumlarda, yiyecek kalmadığında, açlar normal yaşamda yenmez olarak kabul edilenleri yemek zorunda kaldılar.

Holodomor sırasında umutsuzluğa sürüklenen insanlar kuru saman, yabani otlar, genç otlar, ağaç tomurcukları, meşe palamutları, ağaç yaprakları ve kabuğu, pres keki, şeker pancarı, akasya çiçekleri vb. yediler. Ukraynalılar, yemek tabularının içinde her zaman var olan şeyleri tüketmek zorunda kaldılar: köpekler, kediler, sıçanlar, fareler, dağ sıçanları, kirpiller, yabani kuşlar ve hatta böcekler.

Sovyet makamlarının aç Ukraynalıları temel gıda malzemelerinden mahrum etmeye, bu ihtiyacın ikame edilmesini engellemeye çalıştığına dair kanıtlar var. Örneğin, Holodomor tanıkları, çekme tugaylarının üyelerinin açlıktan ölmek üzere olan köylerde köpekleri ve kedileri kasten öldürdüklerini ve leşlerini yanlarında götürdüklerini hatırlıyor.

➤ Dört küçük kurutulmuş balık, bu kadının tek malıdır. Harkiv. 1933.

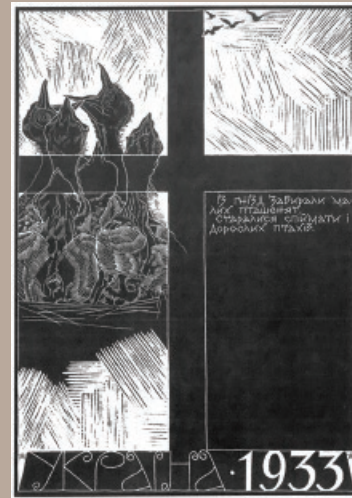
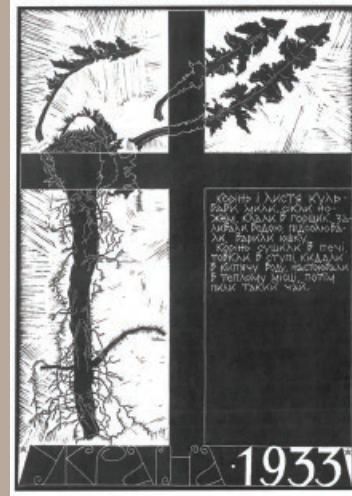
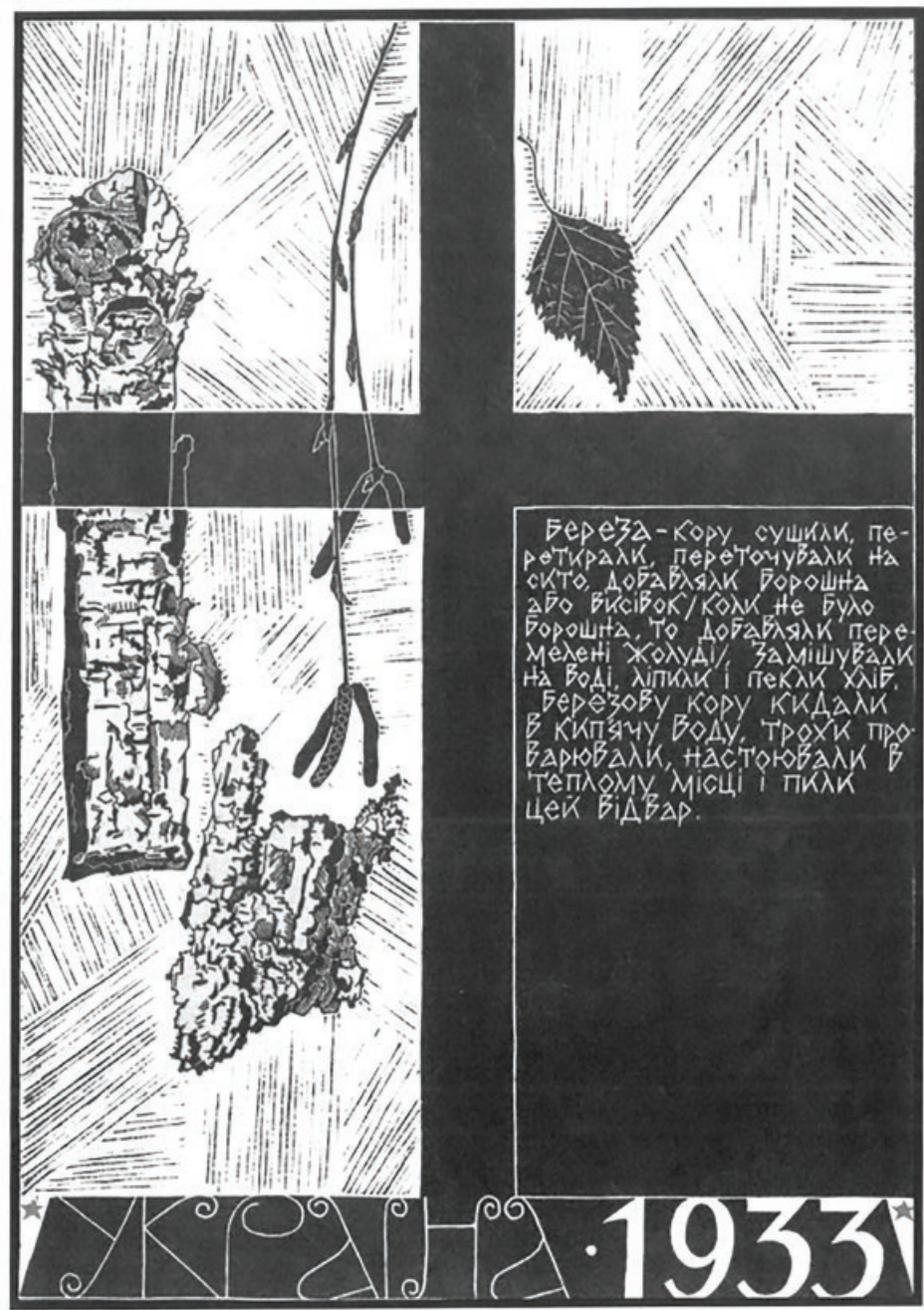
Fotoğraf: Alexander Wienerberger.
Samara Pearce'in özel arşivi.

➤ Aç çocukları olan anne, Harkiv. 1933.

Fotoğraf: Alexander Wienerberger.
Samara Pearce'in özel arşivi.

**SOVYET MAKAMLARININ AÇ
UKRAYNALILARI TEMEL GIDA
MALZEMELERINDEN MAHRUM ETMEYE,
BU İHTİYACIN İKAME EDİLMESİNİ
ENGELLEMeye ÇALIŞTIĞINA DAIR
KANITLAR VAR.**

↗ Mikola Bondarenko'nun gravürü.
Kitap-albüm "Ukrayna 1933: Bir Yemek
Kitabı. İnsanların aktardığı bilgilerden
derlendi."

“TORGSINLER”

Daha fazla güce sahip olan aç çiftçiler, yiyecek satın almaya ya da ev eşyalarını yiyecek ile takas etmeye çalıştıkları şehirlere gittiler. Orada, polis tarafından takip edildiler ancak şans eseri, şehir pazarlarında veya “Torgsin” zincirinin mağazalarında (Rus “yabancılarla ticaretten”) yiyecek almayı başardılar. Bu dükkanlarda, altın ve gümüş çoğunlukla alyans ve haçlar karşılığında, son derece yüksek bir fiyata yiyecek satın alabilirlerdi.

“Torgsin” tarafından kabul edilen sözde hurda değerli metallerin yaklaşık yarısı ritüel ve evdeki değerli eşyalardı. Kremlin tarafından oluşturulan Torgsin ağı, tam bir kıtlık döneminde Ukraynalıların mücevherlerini çalarak onları soymanın bir aracı haline getirildi.

← Pytvl’deki “Torgsin” mağazasının içi. 1933–1934.

Pytvl’deki devlet tarihi ve kültürel rezervi.

→ Torgsin zincirinin mağazasına ekmek teslimatı için bekleyen bir kuyruk, Harkiv, 1933.
Fotoğraf: Alexander Wienerberger.
Samara Pearce’in özel arşivi.

→ “Torgsin” zincir mağazasından ürün almak için 1 kuruş değerinde karne.
Holodomor Soykırımı Ulusal Müzesi.

“KARA TAHTALAR”

Tahıl alım planlarını yerine getirmeyen veya SSCB’nin politikasına direnen bireysel köyler “kara tahtalar” olarak adlandırıldı. Bu, bu tür köylerin veya tüm ilçelerin birlikler veya özel birimler tarafından kuşatılması ve tüm yiyeceklerin sakinlerinden alındığı özel bir cezalandırma rejiminin getirilmesi anlamına geliyordu. “Kara tahta”da listelenen köylerde ticaret yasaklandı ve tüm mallar mağazalardan çıkarıldı. Ek olarak, köy konseyinin, kolektif çiftliğin veya parti hüccresinin liderleri baskıya maruz bırakıldı. “Kara tahta”da görünen yerleşim yerlerinin sakinlerinin, engellenen bölgeyi terk etmeleri yasaklandı.

“Kara tahtalar” rejimi yalnızca Ukraynalıların yaşadığı topraklarda Ukrayna SSC ve Kuban’da uygulandı. SSCB’nin diğer bölgelerinde, Holodomor’un Ukrayna karşıtı yönelimini açıkça gösteren böyle bir baskıcı önlem yoktu.

“Kara tahtalar” fikrinin yazarı L. Kaganoviç idi. Holodomor sırasında, Ukrayna’daki 735 ilçe, köy, çiftlik, kolektif çiftlik, devlet çiftliği ve artel “kara tahtalar”da listelendi.

ШАПОВАЛІВКУ та ВИСОКЕ ЗА опортуністичну благодущність у підготовці до 3-ої більшовицької СІВБИ та мобілізації коштів— НА ЧОРНУ ДОШКУ											
ШАПОВАЛІВКА						ВИСОКЕ					
Насінньфонд	НА 28-31	НА 31-30	ТЕМНИ	Насінньфонд	НА 28-31	НА 31-30	ТЕМНИ	Насінньфонд	НА 28-31	НА 31-30	ТЕМНИ
	30,1%	30,9%	0,8%		26,9%	26,9%	0%		26,9%	26,9%	0%
Страхфонд	7,9%	8,4%	0,5%	Страхфонд	2,1%	2,8%	0,8%				
Гроші	31,7%	37,9%	6,2%	Гроші	23,5%	35,0%	11,5%				

↻ Ürün toplama sahasında “siyah” ve “kırmızı” tahtalar. 1932.

gazeta.ua

← Şapovalivka ve Visoke Borzniansky bölgesi (Çernigiv bölgesi) köylerinin “kara tahta” ya alındıklarına ilişkin bildirim. 5 Nisan 1932 tarihli “Kolgospnik Borzenşçını” gazetesi. (orijinali Ukrayna V. I. Vernadskyi Milli Kütüphanesi’nde saklanmaktadır).

➡ 21 Mayıs 1933'te Lviv gazetesi “Dilo”da yayımlanan “Zbryč’un Ötesindeki Trajedimiz Hakkında” makalesinin başlığı.

← Harkiv'daki çiftçiler tren bekliyor. 1932. Fotoğraf, Amerikalı fotoğrafçı James Abbe tarafından gizlice çekildi.
James Abbe'nin Arşivi.

AYRILMA YASAĞI

Ukraynalılar kıtlıktan topluca ölmeye başladığında yapay olarak bir durum yaratan Sovyet makamları, Ukraynalıların, SSCB’nin kıtlığın olmadığı bölgele-rine gitmelerini önlemek için önlemler aldı. Özellikle, 27 Aralık 1932’de, Merkez Yürütme Komitesi ve SSCB Halk Komiserleri Konseyi tarafından “SSCB için birle-şik bir pasaport sisteminin kurulması ve pasaportların zorunlu kaydı hakkında” bir karar kabul edildi. Yeni kural-lara göre, bir kişi sadece belirli bir bölgede yaşayabilir ve orada çalışabilir. Çiftçiler pasaportları almadılar, bu yüzden aslında ülke çapında serbestçe hareket etme hakkından mahrum kaldılar.

Ukrayna SSC’nin idari sınırlarında komünistler, insanla-rın Ukrayna’dan ayrılmasını önlemek için silahlı engel-leme birimleri yerleştirdi. Ek olarak, pasaportu olmayan Ukraynalı köylülere demir yolu ve su taşımacılığı bilet-leri satılmadı ve belirli mobil görev güçleri, Ukrayna’dan

kaçmaya çalışanları bulmak için bölgede devriye gezdi. Tutuklular için filtreleme kampları kuruldu. Ayrılma yasağı, “kara tahtalar” rejimine benzer şekilde yalnızca Ukrayna topraklarında uygulandı.

Rejim, SSCB’den Polonya ve Romanya’ya kaçmaya çalışanlara karşı özellikle acımasızdı. O zamanlar bu ülkelerin gazete sayfaları, Dinyester ve Zbruç nehirlerini geçmeye çalışan Ukraynalıların vurulmasıyla ilgili haber-lerle doluydu.

← Poltava bölgesindeki Postav-Muka köyünden ikinci sınıf öğrencileri ve bir öğretmen. 25 Ocak 1933. Fotoğrafın arkasında bir yazı var: “... 2. sınıfımızın anısına... o zamanlar orada olan ve ölen öğrenciler.” Fotoğrafta tasvir edilen öğrencilerin sadece yarısının soykırımdan sağ kurtulduğunu söyleyen Ivan Yosıpoviç Ivanenko’nun (d.t. 1924) oğlu Ujgorod, Victor Ivanenko’nun aile arşivinden bir fotoğraf.

National Museum of the Holodomor-Genocide.

EN AZ 4 MİLYON UKRAYNALININ AÇLIKTAN ÖLDÜĞÜ BİLİNİYOR.

HOLODOMOR’UN SONUÇLARI

1932–1933’te Ukrayna’daki kıtlıktan kaynaklanan ölümler o kadar büyüktü ki birçok yerleşim yeri ölümlerin kayıtlarını hiç tutmadı. Daha sonra, komünist rejim yok edilen Ukraynalıların sayısını gizlemeye çalıştı ve bu nedenle demografik verileri tahrif etti, arşiv belgelerini sınıflandırdı. En az 4 milyon Ukraynalının açlıktan öldüğü biliniyor. Ancak bu son rakam değil. Bugün, tarihçiler ve demografılar bu sorunu araştırmaya devam ediyor. Ancak önemle belirtmek gerekir ki soykırım suçu tespit edilirken demografik kayıpların boyutu belirleyici değildir. Görevimiz, Holodomor kurbanlarının isim listelerini mümkün olduğunca doğru bir şekilde derlemektir.

Holodomor kurbanlarının sayısını manipüle etmek kabul edilemez.

Soykırım suçunun sonucu, Ukrayna yaşam tarzının yok edilmesi idi. Geleneksel kültür ve halk gelenekleri deforme oldu. Holodomor, köydeki olağan çiftçilik düzenini tamamen değiştirdi. Onlarca yıl boyunca, Ukraynalı çiftçiler, pasaport ve emekli maaşlarından mahrum bırakılan, haklarından mahrum bırakılmış kolektif çiftlik işçileri konumuna düşürüldü. Holodomor, komünist yetkililere milyonlarca yurttaşının nerede kaybolduğu konusunda “rahatsız edici sorular” sormayan nesillerin

“Burada insan gömmek yasaktır” yazılı bir tabela. 1933.

Fotoğraf: Alexander Wienerberger.

Samara Pearce'in özel arşivi.

➤ Açlıktan ölmek üzere olan çiftçilerin metruk evleri, Harkiv bölgesi. 1933.

Fotoğraf: Alexander Wienerberger.

Samara Pearce'in özel arşivi.

➤ Holodomor kurbanlarının toplu gömülme yeri, Harkiv bölgesi. 1933.

Fotoğraf: Alexander Wienerberger.

Samara Pearce'in özel arşivi.

yetişmesine yol açtı. Holodomor nedeniyle yetim kalanlar isimlerini ve ailelerini hiç bilmiyorlardı.

Ukrayna'daki komünist politikanın önemli bir bileşeni, Ukrayna kültüründen üstün olarak tanıtılan Rus kültürünün prestijinin onaylanmasıydı. Rus dili, Sovyetler Birliği halkları arasında uluslararası iletişim dili ilan edildi. Bunun yerine, Ukrayna'daki Ukrayna dili “il” ve “köylü” statüsünü aldı. 1933'ün sonunda, Holodomor'dan hemen sonra, komünistler Ukrayna dilinin yeni bir yazımını

tanıttılar ve bu da onu yapay olarak Rusça'ya yaklaştırdı. Sonraki yıllarda, Rusça'ya benzemeyen Ukraynaca kelimeler sürekli olarak sözlüklerden çıkarıldı ve yerine yeni icat edilenler yerleştirildi. Bu politika, Ukraynalıların Ukrayna'daki Ruslaştırılmasını kolaylaştırdı.

↑ Raphael Lemkin.
istpravda.com.ua

HOLODOMOR NEDEN SOYKIRIMDIR?

Polonyalı-Yahudi kökenli Amerikalı bir avukat olan Raphael Lemkin; komünist rejimin Ukraynalılara karşı işlediği suçları, Sovyet soykırımının klasik örnekleri olarak nitelendirdi. 1944'te soykırım kelimesini yaygın kullanıma sokan ve daha sonra BM Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nin kabulüne katılan da bu bilim adamıydı. Raphael Lemkin'in hiç yayımlanmamış Soykırımlar Tarihi'nin materyallerinde, avukatın Stalinist rejiminin Ukraynalılara yönelik eylemlerinin soykırım niteliğini ayrıntılı olarak açıkladığı "Ukrayna'da Sovyet Soykırımı" makalesi korundu. Avukat, Ukrayna ulusunu yok etme planının dört bileşenini belirledi: entelijansiyanın ortadan kaldırılması (ulusun "beyni"), Kilise'nin yok edilmesi (ulusun "ruhu"), Ukraynalı çiftçilerin açlıktan ölmesi (ulusal ruhun ve geleneklerin ana taşıyıcıları) ve Ukrayna topraklarının etnik bileşiminin zorla değiştirilmesi.

Raphael Lemkin, Ukrayna halkının tamamen yok edilemeyecek kadar büyük olduğunu vurguladı. Bu nedenle, Bolşevik rejimi, her şeyden önce, Ukraynalıların ekonomik bağımsızlığının üstesinden gelmeye ve ulusal öz farkındalık duygularını ortadan kaldırmaya çalıştı. Komünistler tarafından organize edilen soykırım, doğrudan Ukrayna halkının bir bütün olarak ortadan kaldırılmasını hedefliyordu ve bu da Ukrayna'nın SSCB'den ayrılma olasılığını ortadan kaldırıyordu.

Kremlin tarafından planlanan Holodomor, Ukraynalılar için BM Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'ne göre soykırım tanımına tam olarak uyan, tamamen veya kısmen yok edilmeleri için tasarlanmış yaşam koşulları yarattı.

↗ Bir çocuk, bir Holodomor kurbanının cesedinin yanından geçiyor.
Harkiv. 1933.
Fotoğraf: Alexander Wienerberger.
Samara Pearce'in özel arşivi.

↖ Holodomor kurbanı, Harkiv. 1933.
Fotoğraf: Alexander Wienerberger.
Samara Pearce'in özel arşivi.

➔ Gareth Jones'un 1933'te SSCB'ye seyahat ettiği pasaportunun üçüncü sayfası.

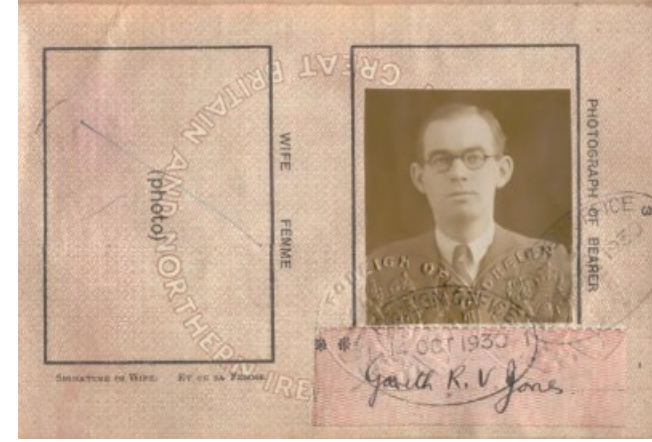
*Gareth Vaughan Jones Arşivi
(Galler Ulusal Kütüphanesi).*

➔ Alexander Wienerberger'e ait bir Leica II, fotoğraf makinesi. 23 Kasım 2022.

Fotoğraf: Olha Kovaliova.
*Holodomor Soykırımı
Ulusal Müzesi.*

➔ Metropolitan Andrey, Amerika'daki URKK 'nin cemaatini ziyareti sırasında. 1920'ler.

*Ukrayna Merkez Devlet Tarih
Arşivi, Lviv.*

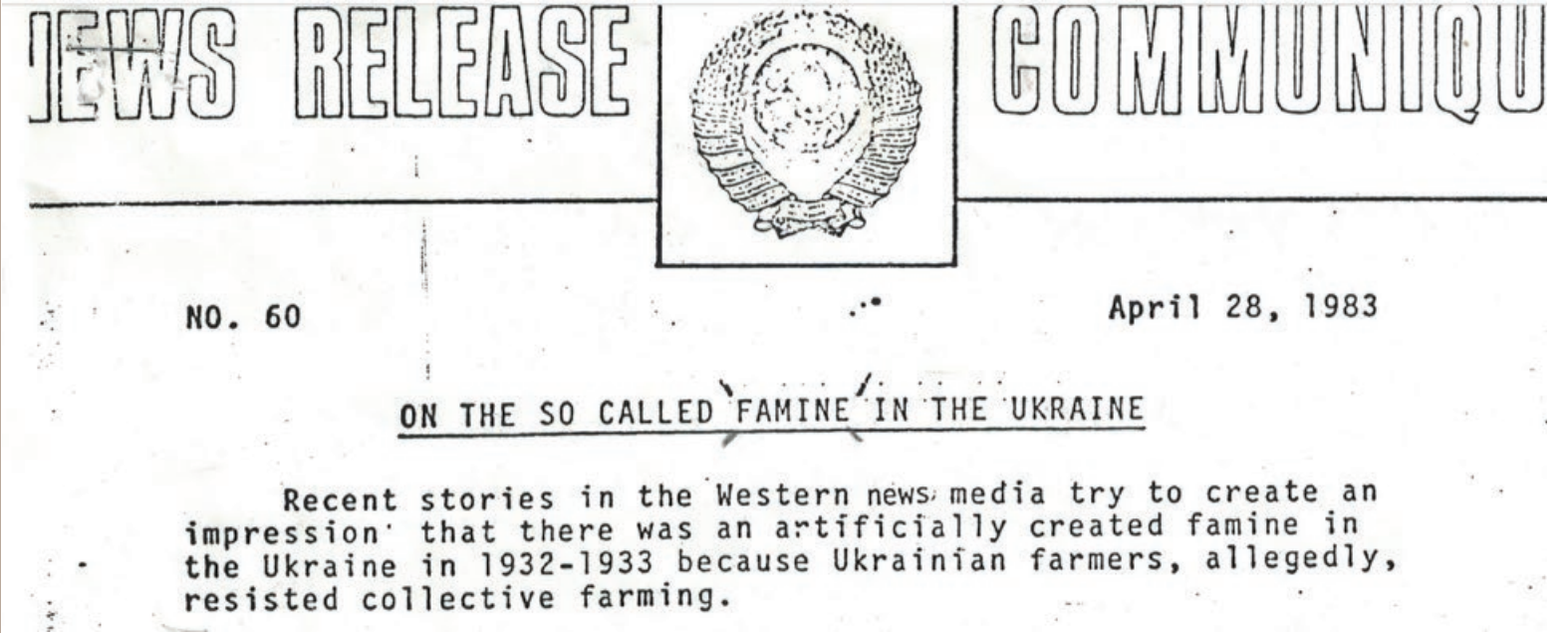
HOLODOMOR'A DÜNYANIN TEPKİSİ

Sovyetler Birliği kıtlık gerçeğini resmen reddetse de Ukrayna'nın açlıktan ölmek üzere olan köylerine ulaşmayı ve basında gördüklerini bildirmeyi başaran yabancı gazeteciler sayesinde gerçek, dünyaya yayıldı. Bunlardan en ünlüsü, sadece Ukrayna'daki durum hakkında bir dizi makale yayınlamakla kalmayıp aynı zamanda kıtlık hakkında konuştuğu bir basın toplantısı düzenleyen Manchester Guardian gazetecisi Gareth Jones'ti. Ayrıca, İtalya, Almanya ve Polonya gibi ülkelerin hükümetleri, SSCB'deki diplomatları aracılığıyla Ukraynalılara yapılan toplu katliamı biliyorlardı.

Batı ülkelerinde yaşayan Ukraynalılar, yardım için Uluslararası Kızılhaç, Milletler Cemiyeti ve diğer uluslararası kuruluşlara başvurdu. Metropolitan Andrey Sheptytskyi liderliğindeki Ukrayna Rum Katolik Kilisesi (URKK), dünyanın dört bir yanındaki Hristiyanları Ukrayna'ya yardım etmeye çağırdı.

Ne yazık ki tüm bu çabalar boşunaydı, uluslararası toplum duruma müdahale etmedi. Dahası, Moskova kıtlığın varlığını inkar etmek ve bundan bahsedenleri itibarsızlaştırmak için büyük çaba sarf etti.

MOSKOVA, KİTLİĞİN
VARLIĞINI İNKAR ETMEK VE
BU KONUDA KONUŞANLARI
İTİBARSIZLAŞTIRMAK İÇİN BÜYÜK
ÇABA HARCADI.

➤ Kanada'daki SSCB Büyükelçiliği tarafından dağıtılan ve 1932-1933'te Ukrayna'da kıtlık olmadığı tezlerini içeren basın bülteninin bir parçası.

Ukrayna Kanada Araştırma ve Dokümantasyon Merkezi Arşivi (Toronto).

HOLODOMOR’UN İNKARI

SSCB’de kıtlık olmadığını kanıtlamak için Moskova, dünyayı Ukraynalıların açlıktan ölmediğine otoriter bir şekilde ikna etmesi için yabancı politikacılar ve kültürel şahsiyetlerden oluşan gösteri ziyaretleri düzenledi Ukrayna’ya. Bunlar arasında Bernard Shaw, Edouard Herriot, Herbert Wells ve Romain Rolland vardı.

Sovyet propagandasının manipülasyonlarına gözlerini kapatmayı kabul eden yabancı gazetecilere ayrı bir rol verildi. Yabancı muhabirlerin ülkeyi bağımsız olarak gezmesi yasaktı ve bu tür geziler gerçekleşirse açıkça tanımlanmış rotalar vardı. Holodomor’u kasıtlı olarak inkar eden en ünlü yabancı gazeteci Walter Duranty’ydi (New York Times Moskova Muhabiri). Makalelerinde komünistlerin politikalarını haklı çıkardı ve kıtlıktan kaynaklanan halk ölümleri reddetti. Ancak özel konuşmalarında sadece bir yılda milyonlarca Ukraynalının öldüğünü itiraf etti.

1980’lerde, ABD ve Kanada’daki Ukrayna toplulukları dünyanın dikkatini Holodomor tarihine başarıyla çektiğinde, SSCB Devlet Güvenlik Komitesi “Ferisiler Operasyonu”nu başlattı. Bu operasyonun amacı, Stalin’in suçu hakkında gerçeği söyleyen Kuzey Amerika’daki Ukrayna diasporasının figürlerini itibarsızlaştırmaktı. Sovyet diplomatlar, ABD ve Kanada’dan politikacıları,

Holodomor kurbanlarını anma etkinliklerine katılmanın siyasi kariyerlerine zarar vereceğine ikna etti. Bununla birlikte, Kremlin’in propaganda kampanyası başarısız oldu ve SSCB’nin çöküşü, Holodomor hakkındaki bilgilerin araştırılmasına ve yayılmasına yeni bir ivme kazandırdı.

SSCB dünya haritasından silindikten sonra Rusya, Holodomor’u inkar etme rolünü üstlendi. Yaygın olarak bilinen 1932–1933 kıtlığı gerçeğini çürütemeyen Kremlin, kasıtlılığını ve Ukrayna karşıtı yönelimini inkar etmeye çalıştı. Rus bilim adamları, diplomatlar, gazeteciler ve blog yazarları, en modern bilgi yayma araçlarını kullanarak dünyayı Holodomor’un bir soykırım eylemi olduğuna ikna etmeye çalışıyorlar.

Edouard Herriot Kyiv’i ziyaret ediyor.
27 Ağustos 1933.
Serhii Bilokon’un web sitesi: www.s-bilokin.name

Walter Duranty. 1936.
John Rooney / Associated Press.

HOLODOMOR İNKÂRCILARININ ANLATILARI

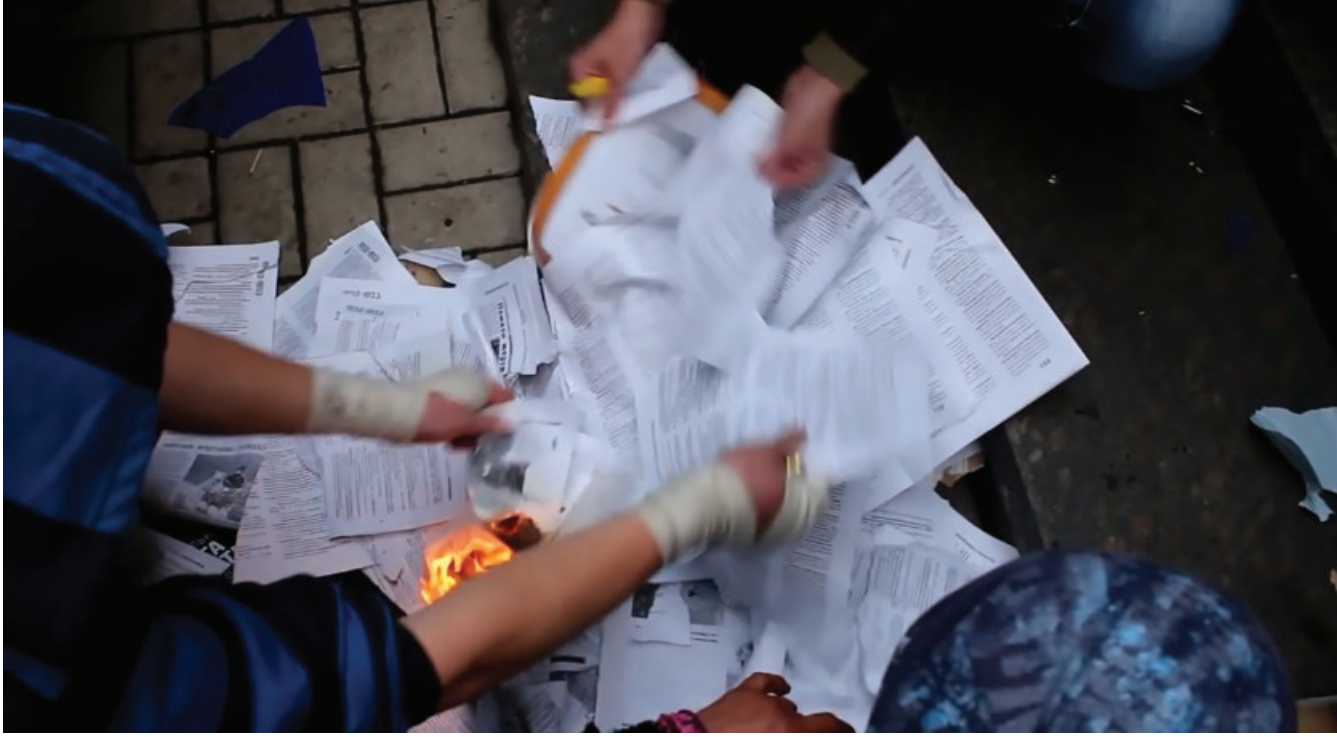
Tarihçiler ve avukatlar tarafından tespit edilen reddedilemez gerçeklere rağmen, Holodomor'un inkarları bu güne kadar duyuluyor.

İNKAR: 1930'ların başındaki kıtlık, Ukrayna dışında SSCB'nin diğer bölgelerinde de yaşandı, bu nedenle Holodomor Ukraynalılara yönelik bir soykırım olamaz.

GERÇEK: Baskıcı yasalar SSCB toprakları boyunca faaliyet gösterdi, ancak uygulamasının ölçeği ve vahşeti Ukrayna ve Kuban'da (nüfusun% 60'ından fazlasının Ukraynalı olduğu bir Kuzey Kafkasya bölgesi) en yüksekti. Ek olarak, açlıktan ölmek üzere olan bölgede yalnızca Ukraynalılar engellendi. 1932–1933'te açlıktan ölüm oranının en yüksek olduğu yer Ukrayna ve Kuban'dı. Kıtlık SSCB topraklarında aynı olsaydı, yetkililerin Ukraynalıların Ukrayna'dan ayrılmasını engellemesine gerek kalmazdı. Holodomor'u Ukraynalıların soykırımı olarak tanımak, Stalin'in SSCB'nin diğer halklarının temsilcilerine karşı eylemlerinin suç niteliğini hiçbir şekilde inkar etmez.

İşgalciler tarafından imha edilmek üzere hazırlanan Prazovsky Devlet Üniversitesinin kütüphane koleksiyonlarından kitaplar. Mariupol, Şubat 2023. *Mariupol Kent Konseyi.*

“Holodomor Kurbanlarının Ulusal Anı Kitabı’nın Donetsk bölgesi” yakılma videosunun hareketsiz bir görüntüsü. Donetsk, 3 Mayıs 2014.
Rus yanlısı propaganda medyası.

İNKAR: Holodomor, ulusal bir topluluk olarak tüm Ukraynalılara karşı değil, köy bölgelerinin sakinlerine ve dolayısıyla bir sosyal gruba yönelikti. Sosyal grup, 1948 tarihli BM Soykırım Sözleşmesi’nin koruması altına girmez.

GERÇEK: 1930’larda Ukrayna, nüfusunun yaklaşık %80’i Ukraynalı olan bir tarım ülkesiydi. Ukraynalıların çoğu köylerde yaşadığından, kırsal kesimde yaşayanlar arasındaki Ukraynalıların yüzdesi daha da yüksekti. Bu nedenle, Ukraynalı çiftçiler Ukrayna ulusunun ayrı bir parçasıydı. Holodomor ile aynı zamanda, komünist rejimin Ukrayna entelijansiyasını baskılarla kasıtlı olarak yok ettiğini belirtmek önemlidir.

İNKAR: Komünist rejim, faşist güçlerin işgal tehdidiyle karşı karşıya kalırken hızla savaşa hazırlanmaya çalışarak istemeden de olsa 1932–1933 Holodomor’una neden oldu.

GERÇEK: 1932–1933’te SSCB’nin Almanya ile ortak bir sınırı yoktu ve faşist İtalya ile iyi komşuluk ilişkileri sürdürdü. SSCB’de faaliyet gösteren Alman gizli askeri okulları ve Sovyet hükümeti İtalyan işletmelerine askeri emirler verdi. Ağustos 1939’da Moskova ve Berlin, iki insan düşmanı rejim arasındaki dostluğu güçlendiren Molotov-Ribbentrop Pakti’nı imzaladı.

Holodomor’un uluslararası düzeyde bir soykırım eylemi olarak tanınması, her şeyden önce, temsilcileri soykırımın kurbanı olan, onlarca yıldır gizlenen ve inkar edilen bir halk olarak Ukraynalılarla uluslararası dayanışmayı vurgulamaktadır. SSCB’nin halefi Putin’in Rusya’sı 2022–2024’te zaten soykırım yapıyor. Kremlin’in şu anda davranış biçiminin başlıca nedenleri arasında, Stalinist rejimin 90 yıl önceki soykırım eylemleri nedeniyle cezalandırılması yer alıyor.

← James Mace'in "Ukrayna'da Holodomor: 1932–1933" konferansında yaptığı konuşma. Yeni Araştırma Bulguları (Ukrayna'da 1932–1933 Holodomoru. Yeni araştırma sonuçları) Toronto Üniversitesinde. 30 Eylül 1990. *Ukrayna Kanada Araştırma ve Dokümantasyon Merkezi Arşivi.*

HOLODOMOR'UN SOYKIRIM OLARAK TANINMASI

1940'ların sonundan bu yana, diasporadaki Ukraynalılar, Stalinist rejimin suçlarının soykırım olarak tanınması için önemli çabalar sarf ettiler. 1985–1988 döneminde, ABD Kongresi'nin 1932–1933 Büyük Kıtlığı'nın incelenmesine ilişkin Komisyonu komünist rejimin bilinçli ve kasıtlı olarak milyonlarca Ukraynalıyı aç bıraktığı sonucuna varan Ukrayna'da (James Mace'in Komisyonu olarak bilinir) çalıştı. Komisyonun çalışmaları ABD'de büyük yankı uyandırdı ve özellikle Holodomor'un bir soykırım eylemi olarak tanınması sürecini etkiledi. "Josef Stalin ve çevresi, 1932–1933'te Ukraynalıların soykırımını gerçekleştirdi" dedi.

1991'de Sovyetler Birliği çöktü ve Ukrayna bağımsızlığını ilan etti. 1932–1933 Holodomor'un tarihi hatırası restore edilmeye başlandı. Arşivler açıldı, daha önce gizli olan belgelerin gizliliği kaldırıldı ve Holodomor soykırımından kurtulan binlerce Ukrayna vatandaşı ifade verdi.

Holodomor tarihinin araştırılmasına katkıda bulunan kamu girişimleri bu aşamada çok önemli bir rol oynadı. Özellikle, Holodomor Araştırmacıları Derneği, "Prosvita" Derneği ve "Memorial" Derneği. Mariyan Kots, Lidiia Kovalenko, Volodymyr Maniak, Levko Lukyanenko ve Mykola Rudenko'nun münzevi çalışmalarını

vurgulamakta fayda var. 1980'lerin sonundan bu yana, halk sayesinde, Holodomor kurbanlarını anma eylemleri halka açık hale geldi ve Holodomor kurbanları için anıt tabelalar dikildi.

Viktor Yuşçenko'nun cumhurbaşkanlığı döneminde (2005–2010), Holodomor konusu ulusal hafıza siyasetinde kilit konulardan biri haline geldi. O zamanlar Ukrayna devleti, Holodomor tarihinin araştırılmasına, arşiv materyallerinin yayınlanmasına, anıtların açılmasına ve insanlara 1932–1933 Stalinist soykırımı hakkındaki gerçeği anlatan ve kurbanlarını onurlandıran halka açık etkinliklerin düzenlenmesine kapsamlı bir şekilde katkıda bulundu.

2009 yılında, Ukraynalıların soykırım tarihinin incelenmesi ve yaygınlaştırılmasına adanmış bir kurum olan "Holodomor Müzesi" kuruldu. Müze; halen çok sayıda eğitim ve sergi projesi düzenliyor, Holodomor ile ilgili eserler topluyor, hayatta kalan insanların tanıklıklarını kaydediyor ve bilimsel çalışmalar yayınlıyor. 2017 yılında müzenin ikinci etabının inşaatına başlanmış olup inşaat halen devam etmektedir.

2006 yılında Ukrayna'nın Yüksek Şura'sı Holodomor'u soykırım suçu olarak tanıdı. Ukrayna, diğer ülkeleri Holodomor'u bir soykırım eylemi olarak tanımaya çağırdı. Ülkemize ek olarak, 2024 yılı başı itibarıyla dünyanın 28 ülkesi Holodomor'u soykırım eylemi olarak tanırken diğer 4 ülkede ulusal parlamentoların bir odası bunu yapmıştır.

2009–2010 döneminde Ukrayna Güvenlik Servisi bir soruşturma yürüttü. Mahkeme, materyallere dayanarak,

Josef Stalin liderliğindeki Sovyetler Birliği Komünist Partisi liderlerinin, bağımsız bir Ukrayna'nın kurulmasını önlemek amacıyla Ukrayna ulusunun bir kısmına karşı soykırım yaptığına karar verdi.

İÇERİK

Holodomor nedir?	1
Ukrayna’nın Sovyet İşgali	3
Kıtlık 1921–1923	5
Tartışmalı “Ukraynalaştırma”	10
UOOK’nin imhası.	11
Dekulakizasyon	14
Kolektivizasyon	17
SSCB politikasına direniş	19
Holodomor’un organizasyonu	22
Hayatta kalma	23
“Torgsinler”	27
“Kara Tahtalar”	29
Ayrılma Yasağı	32
Holodomor’un sonuçları	33
Holodomor neden soykırımdır?	37
Holodomor’a dünyanın tepkisi	40
Holodomor’un inkarı	43
Holodomor inkârcılarının anlatıları.	45
Holodomor’un soykırım olarak tanınması	49

УДК 94(477)“1932/1933”
К 59

Holodomor Soykırımı Ulusal Müzesi Bilimsel ve Metodolojik Konseyi tarafından yayınlanması tavsiye edilmiştir (22 Nisan 2024 tarihli 2 №’lu Protokol).

Andriy Kozitskiy, Mihaylo Kostiv.

К 59 Holodomor: ана gerçekler: популяр bilimsel baskı / Andriy Kozitskiy, Mihaylo Kostiv. – Kyiv: Holodomor Soykırımı Ulusal Müzesi, 2024. – 52 sayfa.

Holodomor nedir? Neden ve nasıl oldu? Sonuçları nelerdir? Milyonlarca Ukraynalının kıtlıktan ölümüne dünyanın tepkisi ne oldu? Holodomor neden soykırım olarak kabul edilir? Bu soruların cevapların, elinizde tuttuğunuz kitabın sayfalarında bulabilirsiniz. İçinde, Holodomor Müzesi bilim adamları, kısaca ve basit bir şekilde size 1932–1933 olayları hakkında bilmeniz gerekenleri anlattılar. Yayın, kısmen Holodomor Soykırımı Ulusal Müzesi’nin “Holodomor: Ukraynalıların Sovyet Soykırımı” sergisinin materyallerini kullanıyor.

Kapakta: Avusturyalı mühendis Alexander Wienerberger tarafından 1933’te Harkiv’de çekilen fotoğraflar ve Holodomor Soykırımı Ulusal Müzesi topraklarında bulunan “Çocukluğun Acı Hatırası” heykelinin bir fotoğrafı (fikrin yazarı Petro Drozdovskiy, heykeltıraş Mikola Obeziuk).

Tasarım: Victoria Odnosum.

Türkçeye çeviri: Erkin Canpolat, Ergün Çamlıoğlu, Iryna Tutuncuoglu.

УДК 94(477)“1932/1933”

Yayımlanmak üzere onaylandı:

Biçim: 210×210 mm

Ofset kağıt. Ofset baskı.

Helvetica Yazı Tipi

Yazdırma koşulları sayfası 4.25. 500 kopya baskısı.

© Holodomor Soykırımı Ulusal Müzesi, 2024

ISBN 978-617-95321-2-2

Holodomor
Museum

HOLODOMOR SOYKIRIMI ULUSAL MÜZESİ

Kyiv, Lavrska St, 3

holodomormuseum.org.ua

+38 (044) 254 45 12

@HolodomorMuseum

@holodomor.museum

@HolodomorMuseum

@HolodomorMuseum

The Holodomor Museum /
Музей Голодомору

@Holodomor_Museum